

ADVIES KLANKBORDGROEP RIJN-WEST AAN REGIONAAL BESTUURLIJK OVERLEG

inzake opzet en inhoud gebiedsprocessen, op weg naar 2e Stroomgebiedbeheerplan

Inleiding

Het RBO Rijn-West heeft procesafspraken gemaakt over het 2e Stroomgebiedbeheerplan en de water(beheer)plannen die daaraan ten grondslag zullen liggen. De klankbordgroep heeft drie 'watertafels' georganiseerd waar maatschappelijke organisaties en bedrijven aan hebben gegeven wat zij belangrijk vinden, qua proces en inhoud. Wij zijn de medewerkers van waterschappen, provincies en RWS erkentelijk voor hun bijdrage aan deze watertafels.

De drie watertafels zijn gehouden in Den Haag en Amsterdam bij de Kamers van Koophandel op respectievelijk 20 en 26 juni 2013 en in Houten bij het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden op 2 juli. Er hebben in totaal 52 personen aan de watertafels meegedaan; daarbij waren 21 organisaties en bedrijven betrokken. Er was een grote spreiding in sectoren, alle relevante belangen waren vertegenwoordigd. Dat zijn de "wij" en "ons" van het vervolg. Van elke watertafel is een verslag gemaakt, dat ook is toegestuurd aan de ambtelijke vertegenwoordigers van de waterbeheerders. De verslagen bevatten een flink aantal meer gedetailleerde punten die zij kunnen gebruiken in de gebiedsprocessen.

Proces

Voor het verdere proces zien wij de volgende vraag- en speerpunten:

- de afspraken die het RBO heeft gemaakt over de gebiedsprocessen worden in de praktijk toch weer door iedere waterbeheerder anders ingevuld. Dat maakt het ons lastig efficiënt onze bijdrage te leveren aan die processen, zeker als we een andere werkschaal hebben dan waterbeheerders. Zo dienen landgoedeigenaren altijd één op één benaderd te worden, maar hebben recreatieorganisaties liever één gesprek voor het hele gebied. Ook termijnen blijken te verschillen: zo hanteert Rijkswaterstaat een interne doodlijn van 1 oktober voor het voorlopige maatregelenpakket. Er wordt nog vaak alleen vanuit het interne proces van de organisaties gedacht en dat werkt voor ons niet. Wij verzoeken u dringend processen verder te harmoniseren, of ruimte te laten voor inbreng buiten interne termijnen.
- Naast de beoogde gebiedsprocessen worden op watergebied meer plannen voorbereid. Denk aan de Deltabeslissing (waaronder de zoetwatervoorziening), de gebiedsdossiers voor de drinkwatervoorziening en ruimtelijk-recreatieve plannen. Parallele processen zijn wellicht niet te vermijden, maar integreer zoveel mogelijk consultatieprocessen, tenzij het om heel specifieke gebieden en belangen gaat waarop zelfstandig besluiten genomen kunnen worden met weinig uitstralingseffecten. Graag horen we van u hoe u die gewenste integratie vorm denkt te geven.
- Zeker het zoetwateraspect en de relatie binnendijs-buitendijs van de Deltabeslissing en de gebiedsprocessen waterkwaliteit zijn voor ons één. Integreer die processen dus.
- De gemeenten zijn tot nu toe onzichtbaar. Ruimtelijke inpassing van maatregelen lukt alleen met hun betrokkenheid. Omgekeerd spelen waterbeheerders geen rol bij besluitvorming over gebruik van bestrijdingsmiddelen in de stedelijke openbare ruimte of het voorkómen van afwenteling op buiten-stedelijk gebied. Ook zijn grote industriële watergebruikers (spoelwater, koelwater) onvoldoende in beeld. Graag horen wij van u hoe

u zich voorstelt gemeenten meer in beleidsvorming en uitvoering betrokken te krijgen en de genoemde onderwerpen vooral op hún agenda te krijgen.

- Wij gaan er vanuit dat kostenterugwinning op de agenda van gebiedsprocessen zal staan.
- (op de grens van proces en inhoud:) Geef duidelijk aan wat de gevolgen van maatregelen zijn voor verschillende maatschappelijke belangen. Dat stroomlijnt onze inbreng en vergroot onze betrokkenheid. Dit kan bijvoorbeeld via de factsheets.

Inhoud

Wij vragen aandacht voor de volgende speerpunten:

- Eerder adviseerde de Klankbordgroep in de volgende generatie plannen niet 'overal een beetje' te doen, maar prioriteiten te stellen. Een prioriteit zou de samenhang moeten zijn tussen de chemische en ecologische waterkwaliteit en de gebruiks- en belevingswaarde van het water. Maatregelen die ook een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van het zwemwater, natuurdoelen of recreatief gebruik hebben voor ons een streepje voor.
- De eisen voor de chemische en ecologische waterkwaliteit zijn soms tegenstrijdig met de gebruiks- en belevingswaarde van het water. Voorbeeld: onderwaterbegroeiing is goed voor de waterkwaliteit, maar kan recreatief gebruik ernstig hinderen. Dat geldt ook voor compartimentering. Bespreek deze tegenstrijdigheden in de gebiedsprocessen, zodat er een goede keuze gemaakt kan worden. Zorg dat het water 'van iedereen' is!
- Maak helder op grond waarvan (nieuwe) eisen aan het water en het watergebruik worden gesteld: volgt uit de Kaderrichtlijn of is een specifiek Nederlandse invulling.
- Maak de interactie duidelijk tussen waterlichamen en andere wateren en de eisen die dat aan die andere wateren stelt: er is veel te winnen met maatregelen in niet-waterlichamen voor die waterlichamen, terwijl tegelijk de waterkwaliteit in die andere wateren verbetert.
- Let op de samenhang tussen oppervlaktewater, grondwater, drinkwater en industriewater (voor proces en koeling). Door de scheiding van verantwoordelijkheden dreigt hier onvoldoende aandacht voor te zijn.
- Atmosferische depositie is een breder probleem dan alleen vanuit de landbouw, zeker in de omgeving van Rotterdam. Dat verdient een plek in de plannen.
- Ontwerp effectieve maatregelen op het gebied van microverontreinigingen (waaronder microplastics) en medicijnresten.
- Onderzoek welke bijdrage flexibel peilbeheer en onderwaterdrainage kunnen leveren aan verbetering van de waterkwaliteit. Als die bijdrage relevant is, kies er dan ook voor.
- Er zijn de nodige kansen om via coproductie en co-creatie met maatschappelijke partners maatregelen/projecten te realiseren die bijdragen aan integraliteit, synergie en draagvlak. De samenwerkingsovereenkomst nutriënten Rijn-West en het Convenant Schoon Water met de Utrechtse fruittelers zijn goede voorbeelden. Er worden echter ook kansen gemist, bijvoorbeeld rond de elf 'belangrijke beheerkwesties' van Sportvisserij NL (denk aan de relatie van de Kaderrichtlijn met visstandbeheer), rond zoet-zout-gradiënten en in kleinere gebieden. Niet iedereen lijkt voldoende aandacht te schenken aan deze mogelijkheden. Wij roepen u op hierover het gesprek aan te gaan.

Overige opmerkingen

- Er is nog weinig duidelijk over de financiering van wat straks door overheden, met name het Rijk, moet worden bekostigd. De laatste brief van de minister van I&M op dit gebied (20 juni 2013) geeft in zoverre de gewenste helderheid dat financiering door het Rijk zal plaatsvinden via het Deltafonds, maar vooralsnog blijft onduidelijk welke middelen echt beschikbaar zijn en wanneer.
- De definitieve plannen zullen worden vastgesteld door net gekozen besturen van provincies en waterschappen. Wij gaan er vanuit dat goede afspraken die op weg naar dat moment met ons zijn gemaakt worden gerespecteerd.

- Veel organisaties hebben (nu al) moeite tijd vrij te maken om mee te doen aan watertafels. Dat zal straks ook gelden voor gebiedsprocessen. Dit heeft verschillende oorzaken, zoals opgelegde reorganisaties en het tempo waarin overheden minder geld beschikbaar stellen of helemaal geen subsidie meer verstrekken. Het is natuurlijk aan algemene besturen van overheden te bepalen waaraan budget wordt besteed, maar deze ontwikkeling zet de kwaliteit van de besluitvorming en ook het draagvlak onder druk. Overheden riskeren zichzelf 'doof en blind' te maken en zo belangrijke informatie uit het gebied te missen. Ook coproductie bij de realisatie van maatregelen wordt hiermee moeilijker. Anders gezegd: maak het ons mogelijk u en uw medewerkers tegen te spreken en zo de kwaliteit van en het draagvlak voor plannen te vergroten.

namens de aanwezige organisaties en bedrijven,

John Steegh, voorzitter klankbordgroep Rijn-West